

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर – २०२३

तृतीय वर्ष

सत्र – ५

विषय:- आधुनिक महाराष्ट्राचा राजकीय इतिहास (HC-502)

दिनांक: १८/१२/२०२३

गुण : १००

वेळ : स.१०.०० ते दु. १.००

सूचना : सर्व प्रश्न सोडवा.

प्रश्न १ दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा (कोणतेही दोन)

(४०)

१. मध्ययुगातील ' महाराष्ट्रधर्म ' ही संकल्पना स्पष्ट करून आधुनिक काळातील महाराष्ट्रधर्माचे औचित्य सांगा.
२. ब्रिटिशांचे आर्थिक , राजकीय , सामाजिक व धार्मिक धोरण थोडक्यात विशद करा.
३. महाराष्ट्रातील राष्ट्रवादाच्या उदयाची कारणे सांगा .
४. राष्ट्रीय चळवळीतील लोकमान्य टिळकांचे कार्य स्पष्ट करा.

प्रश्न २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

(३०)

१. भक्ती चळवळीचे सामाजिक योगदान सांगा.
२. ब्रिटिश काळामध्ये न्यायव्यवस्थेत कोणते बदल झाले ?
३. महाराष्ट्रामध्ये ब्रिटिश राजवटीविरुद्ध झालेल्या विविध उठावाची माहिती लिहा.
४. महाराष्ट्रातील सशस्त्र क्रांतीचा आढावा पुढील मुद्द्यांच्या आधारे घ्या –
 १. स्वा . सावरकर
 २. चापेकर बंधू
 ३. हुतात्मा राजगुरू
५. महाराष्ट्र राज्याच्या निर्मितीतील टप्पे पुढील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा.
 १. स्वातंत्र्यपूर्व काळातील प्रयत्न
 २. स्वातंत्र्योत्तर काळातील प्रयत्न

प्रश्न ३ टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

(३०)

१. महात्मा गांधी
२. चतुःसूत्री
३. संस्थानातील चळवळी
४. महाराष्ट्र राज्याची रचना

Translation in English

Sub: Political History of Modern Maharashtra (HC-502)

Instructions: Attempt all questions.

Q.1. Answer in detail (Any Two) (40)

1. Explain the concept of 'Maharashtra Dharma' in the Middle Ages and explain the justification of Maharashtra Dharma in modern times.
2. Briefly explain the economic, political, social and religious policies of the British.
3. State the reasons for tomorrow's nationalism in Maharashtra.
4. Explain the work of Lokmanya Tilak in the national movement.

Q.2. Answer in brief (Any Three) (30)

1. State the social contribution of Bhakti movement.
2. What changes took place in the judicial system during the British period?
3. Write about the various uprisings against the British rule in Maharashtra.
4. Review the armed revolution in Maharashtra based on the following points -
 1. Swa. Savarkar
 2. Chapekar Brother etc.
 3. Martyr Rajguru
5. Explain the stages in the formation of Maharashtra state based on the following points.
 1. Efforts in the pre-independence era
 2. Attempts in the post-independence era

Q.3. Write short notes. (Any Two) (30)

1. Mahatma Gandhi
 2. Four Point Program
 3. Movements in the institute
 4. Structure of Maharashtra State
-